

A scenic landscape featuring a vibrant green field in the foreground, a calm canal with ducks swimming, and a clear blue sky with scattered white clouds. The scene is bright and sunny, suggesting a pleasant day.

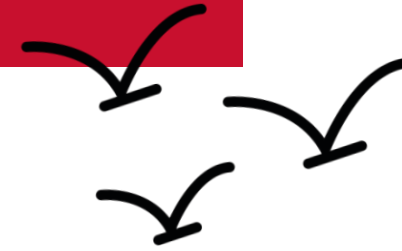
Denk en doe mee!

Een aardgasvrij

Voorschoten in 2050

Participatieverslag juni 2021

Inhoudsopgave

1. Plan van aanpak participatie	p. 3
2. Onze uitgangspunten	p. 4
3. Resultaten vragenlijst juni 2021	p. 5

Plan van aanpak Participatie

Transitievisie warmte

Duurzame warmte voor Voorschoten

De gemeente Voorschoten bereidt zich voor op de toekomst. Eén van de uitdagingen voor de komende 30 jaar is om de gemeente CO₂-neutraal te maken. Dat betekent dat we uiteindelijk in alle huizen en kantoren in de gemeente geen aardgas meer willen gebruiken om huizen te verwarmen, te koken en te douchen. Bij het gebruik van aardgas komen broeikasgassen vrij zoals CO₂. Deze gassen zijn voor een groot deel de oorzaak van de klimaatverandering. Om de klimaatverandering tegen te gaan wil Nederland in 2050 geen aardgas meer gebruiken. In plaats daarvan willen we overstappen op duurzame bronnen. In nieuwe woonwijken worden geen aardgasleidingen meer aangelegd, maar bij bestaande gebouwen zullen we aanpassingen moeten doen om dit voor elkaar te krijgen.

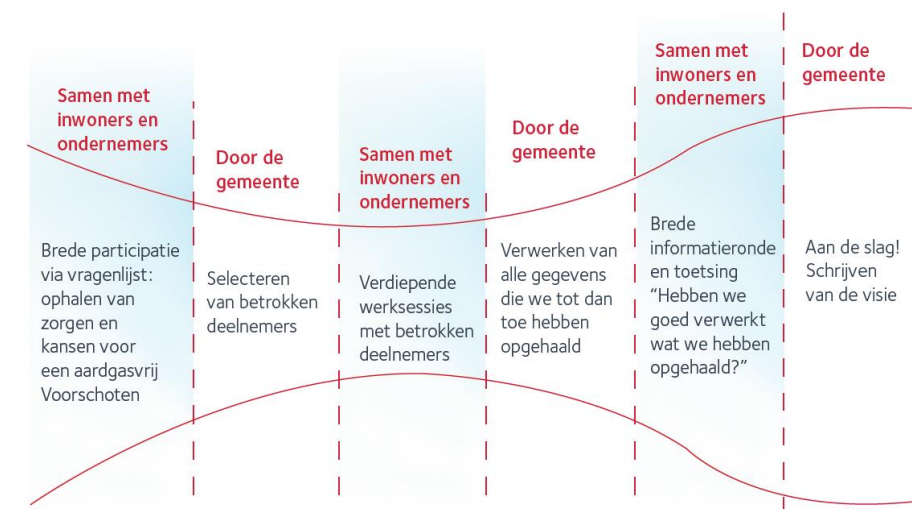
De transitievisie warmte

Het overstappen van aardgas op een andere duurzame warmtebron in Voorschoten gebeurt niet van de één op andere dag. Ook is niet in elke buurt in Voorschoten dezelfde oplossing mogelijk. Daarom maakt de gemeente dit jaar een plan op hoofdlijnen: de transitievisie warmte. Daarin staat wat de meest logische keuze zou zijn per buurt om over te stappen en op welke termijn een buurt zou kunnen overstappen. Daarbij bekijken we ook per buurt of een tussenoplossing een goed idee is, zoals woningisolatie, energie besparen of overstappen op een hybride warmtepomp. We maken nu een globale visie tot 2050. Vervolgens wordt de aankomende jaren per buurt verder gewerkt aan buurtplannen.

Denken doe mee

Zonder de inbreng van u als inwoners, ondernemers en andere organisaties kan de gemeente dit plan niet maken. We willen graag van u horen wat u belangrijk vindt bij de overstap naar een aardgasvrije gemeente. Samen kijken we welk alternatief het beste bij een buurt of bepaald type woning past. In het figuur rechts leest u welke stappen wij nemen om u zo goed mogelijk bij het opstellen van de visie te betrekken.

In dit verslag leest u de resultaten van de participatie rondom deze transitievisie warmte.

Meer lezen? Kijk op de webpagina www.voorschoten.nl/voorschoten-aardgasvrij voor meer informatie over het proces en de veel gestelde vragen.

DENK MEE!
VUL DIRECT DE
VRAGENLIJST IN

WELKE **DUURZAME**
ALTERNATIEVEN
ZIJN ER VOOR
VOORSCHOTEN?

WANNEER EN
HOE GAAN WE
AAN DE SLAG?

GLUREN BIJ
DUURZAME
BUREN

1. Iedereen die dat wil, moet kunnen meedoen

De transitie naar aardgasvrij wonen is een grote operatie met veel gevolgen voor alle inwoners van Voorschoten. We vinden het belangrijk om inwoners van Voorschoten zo goed mogelijk te betrekken bij deze overstap. Wij willen alle inwoners de kans geven mee te denken en hun mening te geven, op een manier die bij hen past. Daarom proberen we de technische informatie zo duidelijk mogelijk over te brengen, onder andere in de informatiekraant.

2. Flexibel proces met resultaat

De transitievisie warmte moet eind 2021 af zijn. Dat is ons streven. We hebben een plan ontwikkeld hoe we dit willen realiseren. Maar het is een blijft een flexibel proces. Als blijkt dat we zaken over het hoofd hebben gezien, we nog zaken uit te zoeken hebben of nog meer gesprekken moeten voeren met inwoners, passen we het proces hierop aan.

3. Buurtgericht

Geen buurt in Voorschoten is hetzelfde. Er is dus ook niet één oplossing of manier om van het aardgas af te gaan. We doen daarom samen met het onderzoeksbureau CE Delft uitgebreid onderzoek naar de mogelijkheden per buurt, om uiteindelijk tot de beste keuzes te komen. In de transitievisie warmte komt uiteindelijk ook te staan wat er wel en niet mogelijk is per buurt, en waarom. Dit wordt niet alleen bepaald door de technici, maar hier speelt ook de mening van de inwoners van Voorschoten een belangrijke rol in. Het is dus heel belangrijk dat u meedenkt!

Resultaten online vragenlijst

Juni 2021

Online vragenlijst transitievisie warmte

In dit eerste deel vindt u de uitkomsten van deze online vragenlijst. Het geeft een overzicht van de meerkeuzevragen en een samenvatting van de open vragen. Bij deze open vragen zijn de meest voorkomende antwoorden uitgelicht. De resultaten die u hier leest zijn een samenvatting van wat u heeft aangevraagd. Alle resultaten en alle antwoorden zijn ook meegegeven aan de gemeente.

Door de uitkomsten van deze vragenlijst weten we wat u belangrijk vindt bij de overstap naar alternatieve warmtebronnen. We hebben opgehaald wat uw zorgen zijn, welke kansen u ziet en welke vragen u nog heeft. Ook hebben we een goed beeld gekregen van wat u al doet om klimaatverandering tegen te gaan en energie te besparen.

Wie dachten er mee?

Om inwoners, ondernemers en organisaties de mogelijkheid te geven om hun mening te geven over de overstap naar aardgasvrije warmte, is er een online vragenlijst opgezet. De inwoners van Voorschoten hebben deze kunnen invullen van 28 mei t/m 16 juni 2021. Uiteindelijk hebben 578 mensen meegedacht.

Via verschillende communicatiemiddelen is de vragenlijst onder de aandacht gebracht:

- o Bijlage in de Voorschotense krant op 28 mei 2021.
- o Advertentie in Groot Voorschoten op 11 mei 2021.
- o Diverse gesponsorde berichten op Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn.
- o Op de gemeentepagina www.voorschoten.nl/voorschoten-aardgasvrij.
- o Op de homepagina van de website www.voorschoten.nl.
- o Via belangrijke partners van de gemeente.

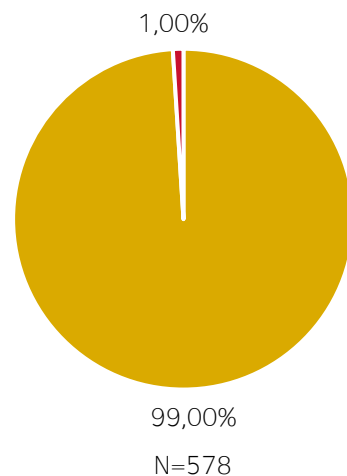
578
DEELNEMERS

Over de deelnemers

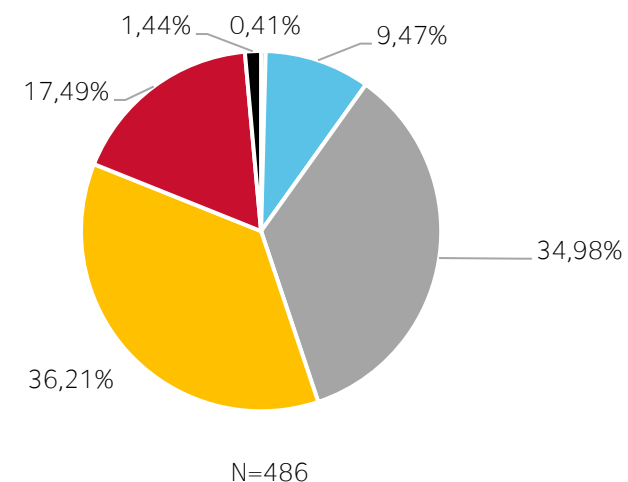
Bent u inwoner of ondernemer in Voorschoten?

- Inwoner van de gemeente Voorschoten
- Ondernemer / organisatie in de gemeente Voorschoten

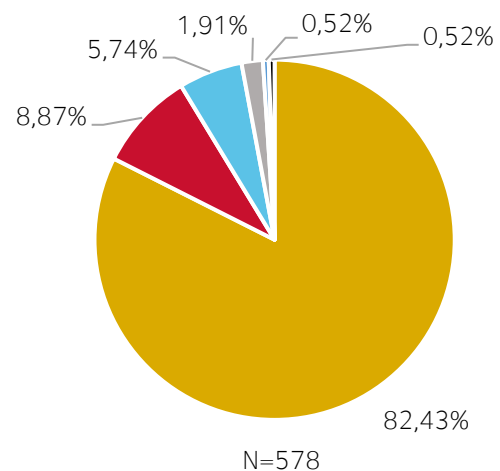
Wat is uw leeftijd?

- 0-20 jaar
- 21-35 jaar
- 36-55 jaar
- 55-70 jaar
- 70+ jaar
- Zeg ik liever niet

Bent u eigenaar of huurder van een pand?

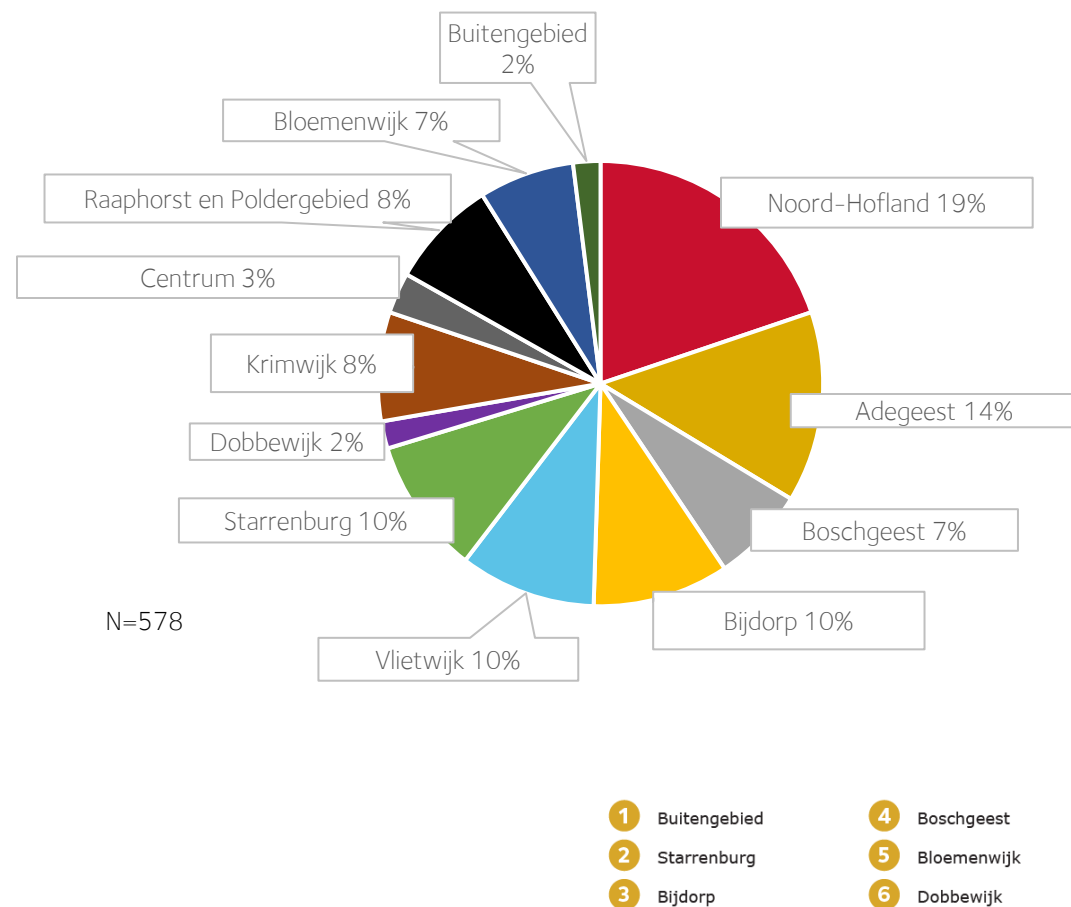
- Eigenaar van mijn eigen pand/huis
- Eigenaar van mijn eigen pand/huis met Vereniging van Eigenaren (VvE)
- Huurder via een woningcorporatie
- Huurder via een particuliere verhuurder
- Ik woon in bij anderen
- Anders, namelijk:

Over de deelnemers

In welke buurt woont of werkt u?

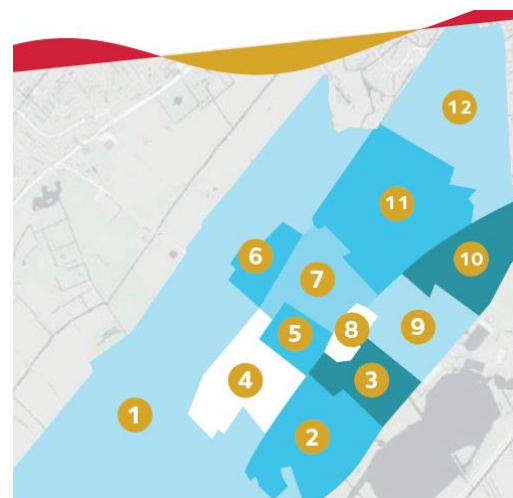
Aantal deelnemers per buurt

Deelnemers ten opzichte van aantal huishoudens per buurt

Buurt	Huishoudens	Aantal deelnemers	%
Buitengebied	87	9	10%
Starrenburg	1.112	59	5%
Bijddorp	785	58	7%
Boschgeest	756	42	6%
Bloemenwijk	688	38	6%
Dobbewijk	102	10	10%
Nassauwijk	900	47	5%
Centrum	438	17	4%
Vlietwijk	1.803	56	3%
Krimwijk	953	45	5%
Adegeest	1.300	81	6%
Noord-Hofland	2.566	115	4%
Totaal	11.490	578	5%

In totaal hebben we met de resultaten een betrouwbaarheidsniveau van 95% gehaald. Dat wil zeggen dat u alle antwoorden met een foutmarge van 5% moet lezen. De benodigde steekproefgrootte op basis van 11.490 huishoudens voor dit resultaat is 372. Wij hebben een steekproefgrootte van 575 deelnemers.

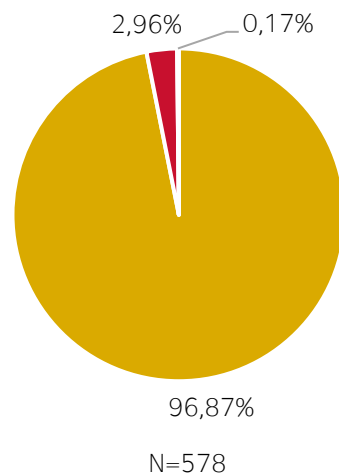

1 Buitengebied	4 Boschgeest	7 Nassauwijk	10 Krimwijk
2 Starrenburg	5 Bloemenwijk	8 Centrum	11 Adegeest
3 Bijddorp	6 Dobbewijk	9 Vlietwijk	12 Noord-Hofland

Het gasnetwerk

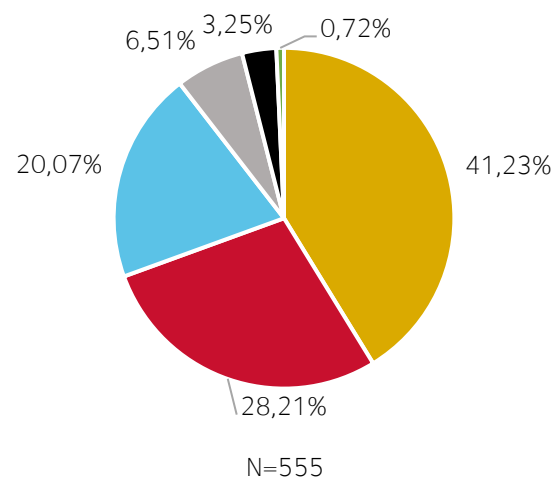
Is woning/pand aangesloten op het aardgas?

- Ja (u kookt op gas en/of heeft een cv-ketel om uw huis/pand te verwarmen)
- Nee (u kookt elektrisch en heeft een andere verwarmingsmethode dan aardgas)
- Weet ik niet

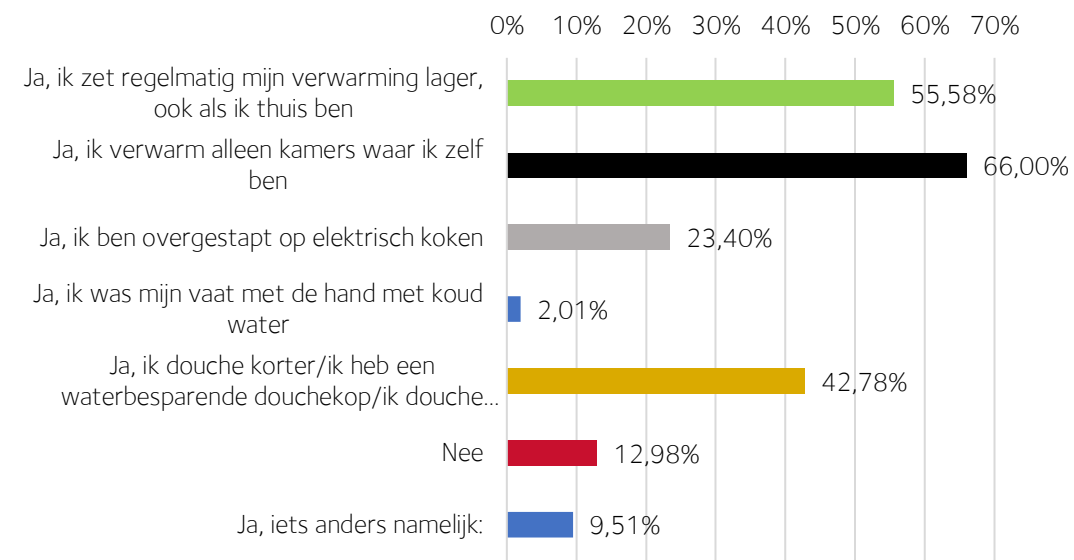

Hoe oud is uw Cv-ketel?

- 0-5 jaar oud
- 6-10 jaar oud
- 11-15 jaar oud
- Ouder dan 15 jaar
- Weet ik niet
- Ik heb geen cv-ketel

Doet u zelf al iets om minder aardgas te gebruiken?

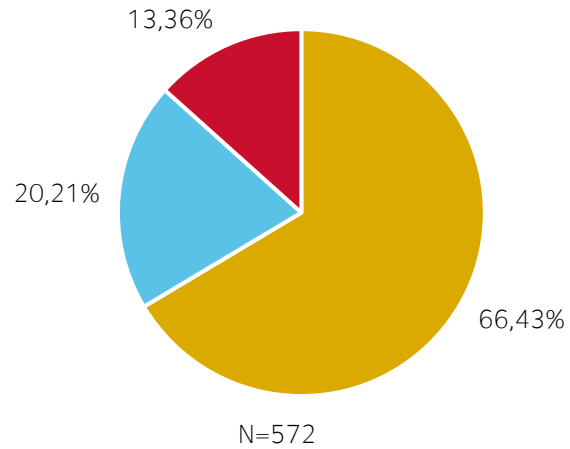

Anders, namelijk:

Naast de antwoord opties hierboven is ook genoemd dat men al van het aardgas af is en de woning (deels) elektrisch verwarmd met een zonneboiler of warmtepomp. Ook geven enkele inwoners als antwoord dat zij hun woning hebben geïsoleerd, CO₂-gecompenseerd gas gebruiken, ventilatoren onder de radiatoren hebben aangebracht of vloerverwarming hebben aangeschaft.

Maatregelen

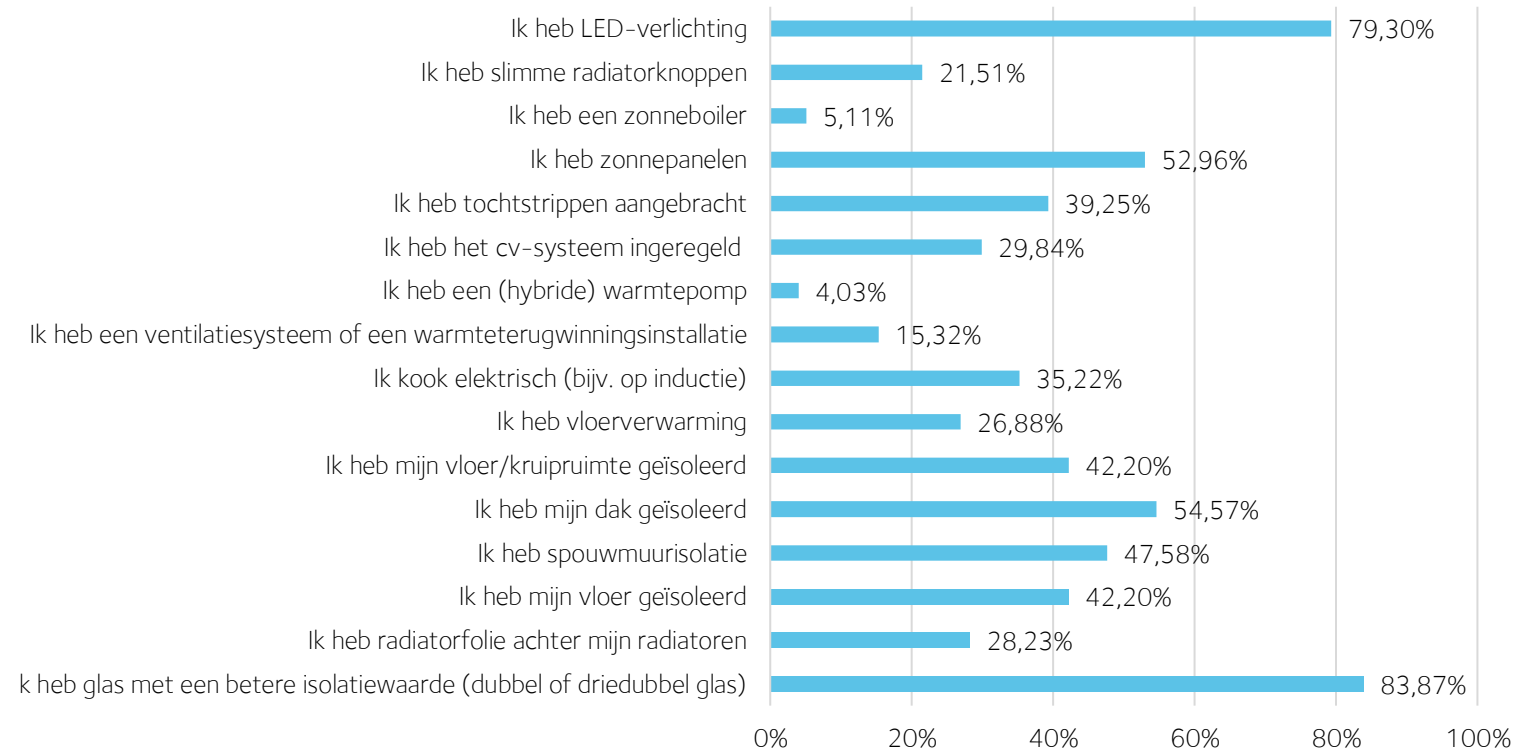
Houdt u zich bezig met klimaatverandering?

- Klimaatverandering houdt mij bezig en ik heb al een aantal maatregelen genomen
- Klimaatverandering houdt mij bezig, maar ik heb nog geen maatregelen genomen
- Klimaatverandering houdt mij niet bezig

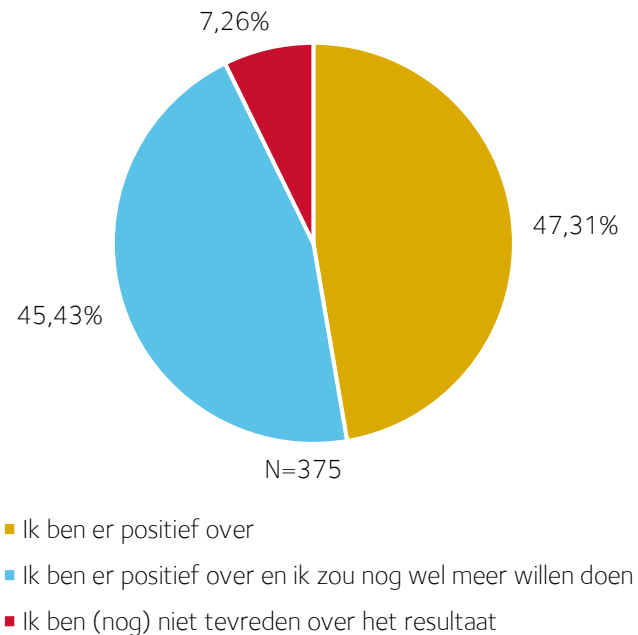
Welk van de volgende maatregelen heeft u of uw verhuurder al genomen in uw woning/pand?

Meerdere antwoorden mogelijk.

N=375

Hoe ervaart u de maatregelen die zijn genomen door u of uw verhuurder?

Ik ben (nog) niet tevreden over het resultaat

- Wij zijn pas net begonnen dus kunnen het effect nog niet meten.
- Het effect is voor mij nog niet duidelijk aantoonbaar.
- Ik heb een oude woning en isolatie blijft daarbij lastig; we hebben daarom nog steeds CV nodig.
- Ik vind het geen goede investering en vind dat het de beloftes over kostenbesparing tot nu toe niet heeft waargemaakt.
- Onze verhuurder is totaal niet proactief en onderneemt weinig actie op dit gebied.

Ik ben positief over het resultaat

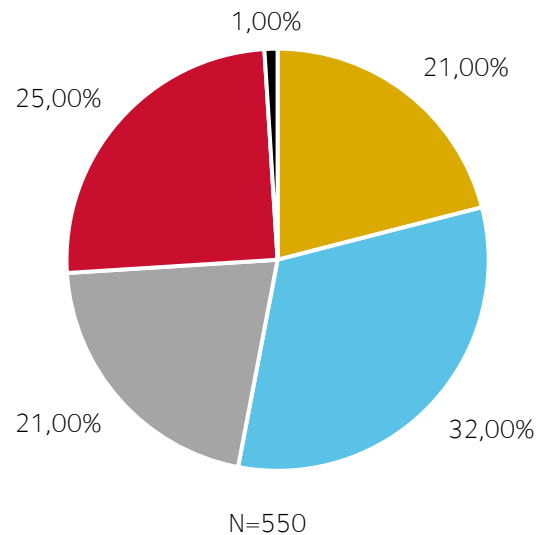
- We zijn blij met onze zonnepanelen en dat we goed kunnen zien hoeveel we opwekken.
- Ik heb veel comfortvoordelen door het verduurzamen van mijn woning.
- Ik heb lagere energieverbruik en daarmee lagere lasten.
- Het voelt goed om aandacht te hebben voor een betere wereld.

Ik ben er positief over en zou nog wel meer willen doen

- Ik zou wel meer willen doen maar dat is nu nog niet rendabel.
- Ik heb meer informatie nodig over de mogelijkheden in mijn woning.
- Ik zou persoonlijk wel wat willen doen maar (te) weinig anderen in de VvE zien dat zitten.
- Niet alles is mogelijk in mijn woning.
- Ik woon in een huurwoning en mijn verhuurder doet te weinig.
- Ik heb nog verschillende dingen op de planning staan om te realiseren in mijn woning.

Voorschoten aardgasvrij in 2050

Wat is uw eerste gedachte als u hoort dat Voorschoten overgaat op duurzaam verwarmen zonder aardgas?

- Ik vind dit een goed idee en het mag van mij dan ook snel worden gerealiseerd
- Ik vind het een goed idee, maar het is goed om hier de tijd voor te nemen
- Ik weet nog niet wat ik van dit idee vind, ik heb er vragen over
- Ik vind het geen goed idee
- Geen mening

Toelichting:

Ik vind dit een goed idee en het mag van mij dan ook snel worden gerealiseerd

- Als we echt iets aan de klimaatverandering willen doen moeten we nu duidelijke stappen gaan zetten.
- Ik vind het een goed idee maar ben afhankelijk van de woningbouwvereniging.
- Snelheid is goed omdat we daarmee landelijke subsidies kunnen gebruiken en het dan uiteindelijk goedkoper is.
- De gemeente moet met een duidelijke richting komen zodat ik zeker weet dat ik geen verkeerde investeringen doe.
- De gemeente moet financiële ondersteuning bieden voor mensen die nu al willen starten.

Ik vind het een goed idee, maar het is goed om hier de tijd voor te nemen

- Goed nadenken of de beslissingen die nu worden gemaakt voor de lange termijn de beste zijn.
- Goed kijken naar de kosten/baten voor de eindgebruiker: uiteindelijk moet iedereen het kunnen betalen.
- Kijk goed naar meer diverse alternatieven: niet alleen warmtepomp en warmtenet.
- De technologie gaat nu heel snel: het is beter om even te wachten tot er meer mogelijkheden zijn.
- Gebruik de tijd om te leren en bij te sturen.
- Wacht tot waterstof een optie wordt: dit kan door huidige gasleidingen en is daarom goedkoper.
- Doe goed onderzoek of de nieuwe bronnen wel daadwerkelijk duurzamer zijn.
- Belangrijk om te kijken wat er past bij elke type woning/ buurt: maatwerk. Dit kost tijd.
- De regelgeving is nu nog onduidelijk: er mist een centrale regie.

Ik vind het geen goed idee

- Aardgas is een prima warmtebron die helemaal niet zo milieuonvriendelijk is als sommige alternatieven.
- Het is te duur om deze aanpassingen aan mijn woning te doen.
- Ik woon in een huurwoning en heb daarom zelf weinig opties. Ook ben ik bang dat hierdoor mijn huur te hoog wordt en ik dit niet kan betalen.
- Met name voor oudere huizen zijn veel aanpassingen nodig, waarvan de investering niet terug verdiend wordt door de besparing.
- Ik ben voorstander van een overstap naar waterstof, mede omdat dit door het huidige leidingenwerk kan.
- De grootverbruikers in de industrie zouden eerst moeten verduurzamen: dat levert meer op dan de individuele woningen.
- Als ik zou moeten overstappen op een warmtepomp zal ik mijn huis nooit warm genoeg krijgen in de winter.

Voorschoten aardgasvrij in 2050

Welke vragen komen bij u op als u hoort dat Voorschoten wil overstappen van aardgas naar andere warmtebronnen zoals een elektrische warmtepomp of warmtenet? (optioneel)

Hieronder leest u een samenvatting van de meest gestelde vragen.

Kosten en financiering

- o Wat zijn de investeringskosten en maandelijkse kosten voor mij als inwoner?
- o Wie gaat deze hele overstap betalen?
- o Hoe maken we het betaalbaar voor iedereen?
- o Zijn er ook subsidies om dit mogelijk te maken?
- o Wie draagt de financiële risico's?
- o Hoe wordt voorkomen dat mijn huurprijs exorbitant stijgt?

Alternatieven

- o Welke alternatieven zijn er allemaal?
- o Waarom gaan andere landen over op aardgas en moeten wij er vanaf?
- o Waarom wordt waterstof/groen gas/kernenergie niet als optie genoemd?
- o Wordt het een collectieve of individuele oplossing?
- o Welke bronnen gaan we uiteindelijk gebruiken?

- o Hoe bedrijfszeker is een warmtenet?
- o Hoe voorkomen we woekerprijzen van aanbieders/monopolisten?
- o Hoe lang duurt het voor een warmtenet er ligt en is dat niet te laat?
- o Wie gaat het warmtenet beheren?
- o Een warmtepomp maakt veel lawaai en kost veel ruimte: kan dit voorkomen worden?
- o Is er genoeg ruimte om alle woningen over te laten stappen op een warmtepomp?

Keuzevrijheid

- o Heb ik zelf de keuze of ik mee ga in deze transitie?
- o Mag ik zelf beslissen over het alternatief in mijn eigen woning?
- o Mag ik zelf beslissen wannéér ik wil overstappen?
- o Kan ik in de toekomst nog wel zelf een leverancier kiezen?

Mogelijkheden in de woning

- o Hoe weet ik wat de beste stappen en oplossing is voor mijn huis?
- o Wat is er nodig aan verbouwing aan mijn woning als ik moet overstappen?
- o In oude woningen is isoleren moeilijk: hoe houden we de overstap voor deze woningen betaalbaar?
- o Als ik nu al iets wil doen, hoe weet ik dan dat ik later geen spijt krijg van mijn investering?
- o Wat voor en hoeveel gedoe/overlast kan ik verwachten zowel tijdens de aanleg als erna?
- o Heeft het nog wel zin om te investeren in een nieuwe cv-ketel?
- o Heeft het wel zin om nu stappen te nemen als er straks per wijk een keuze wordt gemaakt?

Duurzaamheid

- o Is het alternatief echt duurzamer dan aardgas?
- o Waarom wordt er ingezet op aardgasvrij en niet op CO₂-reductie in brede zin?
- o Helpen al deze acties echt bij het doel om klimaatverandering tegen te gaan?
- o Hoe duurzaam worden de bronnen om een warmtenet mee te verwarmen?

N=395

Voorschoten aardgasvrij in 2050

Welke vragen komen bij u op als u hoort dat Voorschoten wil overstappen van aardgas naar andere warmtebronnen zoals een elektrische warmtepomp of warmtenet? (optioneel)

Planning

- Kunnen we niet beter wachten tot er meer bekend is over de lange termijn gevolgen?
- Kunnen we niet wachten tot er meer mogelijkheden zijn?
- Is het wel haalbaar?
- Wat wordt de route op de korte en lange termijn en wanneer beginnen we?
- Hoelang gaat deze overstap duren?
- Wat is de planning voor mijn wijk?
- Met welke wijken gaan we beginnen?

Betrouwbaarheid

- Is een warmtenet/warmtepomp wel betrouwbaar?
- Hoe wordt continuïteit gegarandeerd?
- Hoe voorkomen we dat de oplossing de koude winters niet aan kan?

Informatie

- Hoe gaan we inwoners zo goed mogelijk informeren?
- Hoe komt de gemeente tot voldoende draagvlak?
- Hoe krijgen we verhuurders zo ver om mee te doen?
- Waar kan ik advies inwinnen over de mogelijkheden in mijn woning?
- Waar vind ik betrouwbare vaklui om de overstap te regelen in mijn huis?

Proces

- Wordt er al rekening gehouden met aardgasvrij bij de aanleg in nieuwe wijken?
- Wat gaan bedrijven doen om over te stappen?
- Hoe wordt uiteindelijk de keuze voor het alternatief gemaakt?
- Komen we niet al een heel tijd met besparen en isoleren?
- Waarom doet elke gemeente iets anders en komt er geen duidelijk landelijk beleid?
- Hoe gaat de gemeente ons praktisch begeleiden dit te realiseren?
- De gemeente moet meer regie nemen: waar zijn we aan toe de aankomende jaren?
- Wordt er voldoende geleerd van ervaringen bij andere gemeenten?
- Waar gaat de gemeente zelf mee beginnen om het goede voorbeeld te geven?

N=395

Voorschoten aardgasvrij in 2050

Waar maakt u zich zorgen over bij het aardgasvrij maken van uw woning/pand?

Meerdere antwoorden mogelijk.

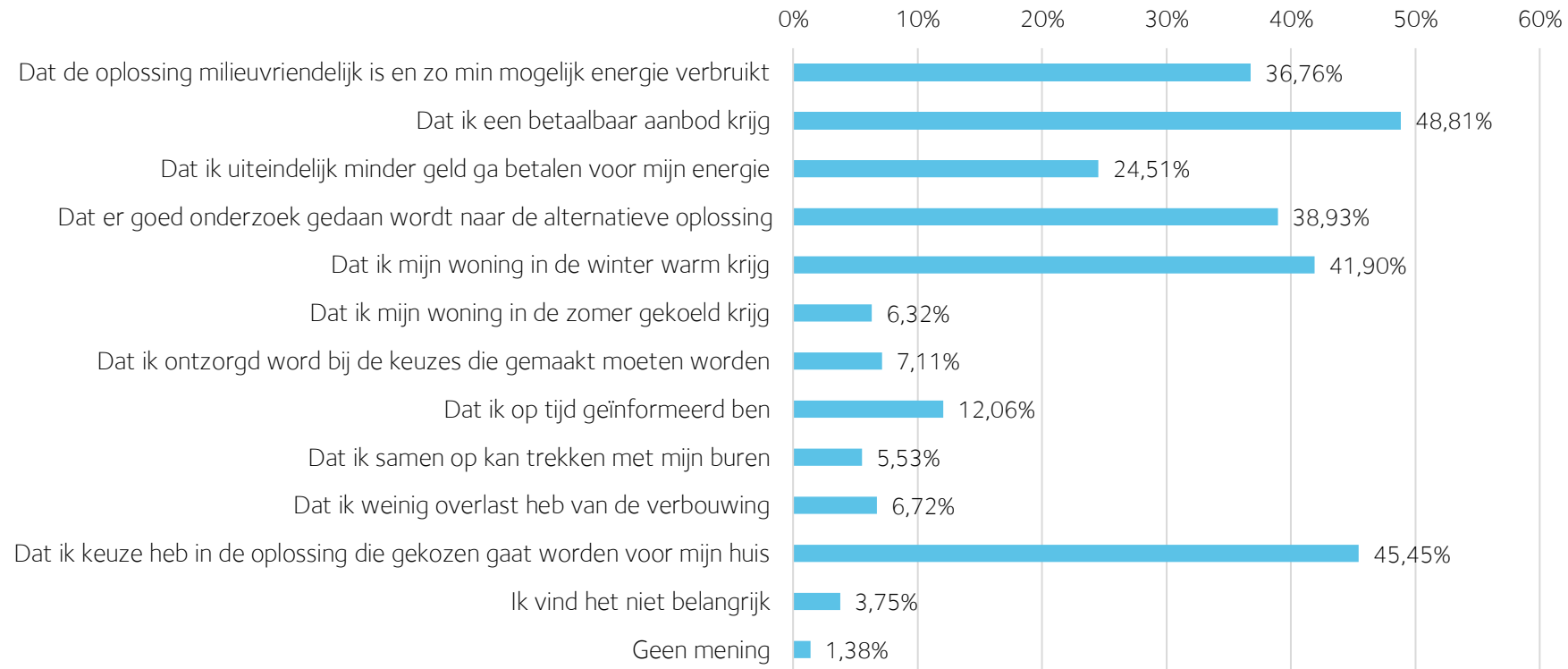

N=554

Mogelijke oplossingen

Wat vindt u het belangrijkste aan de aardgasvrije oplossing voor uw woning/pand?

Max. 3 antwoorden per deelnemer.

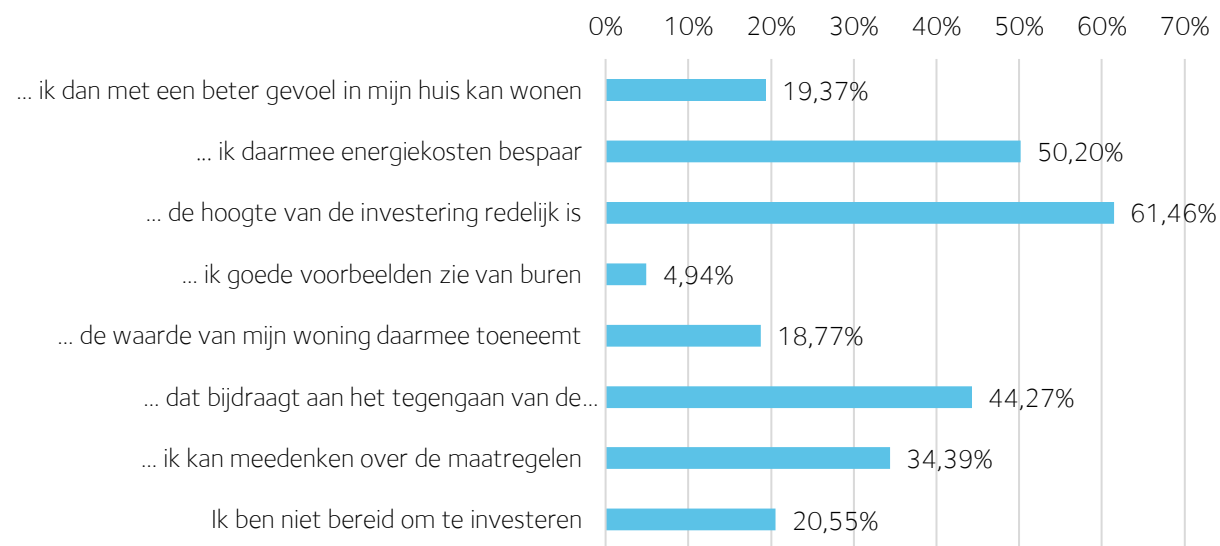

N=509

Mogelijke oplossingen

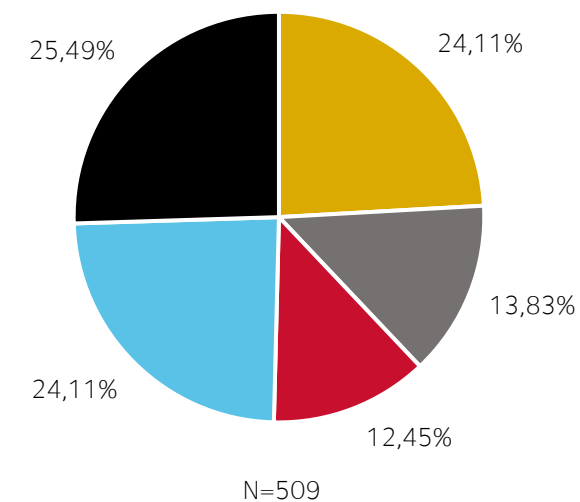
Onder welke voorwaarden bent u bereid te investeren in uw woning/pand ter verduurzaming van uw woning?

Ik ben daartoe bereid als ...

N=509

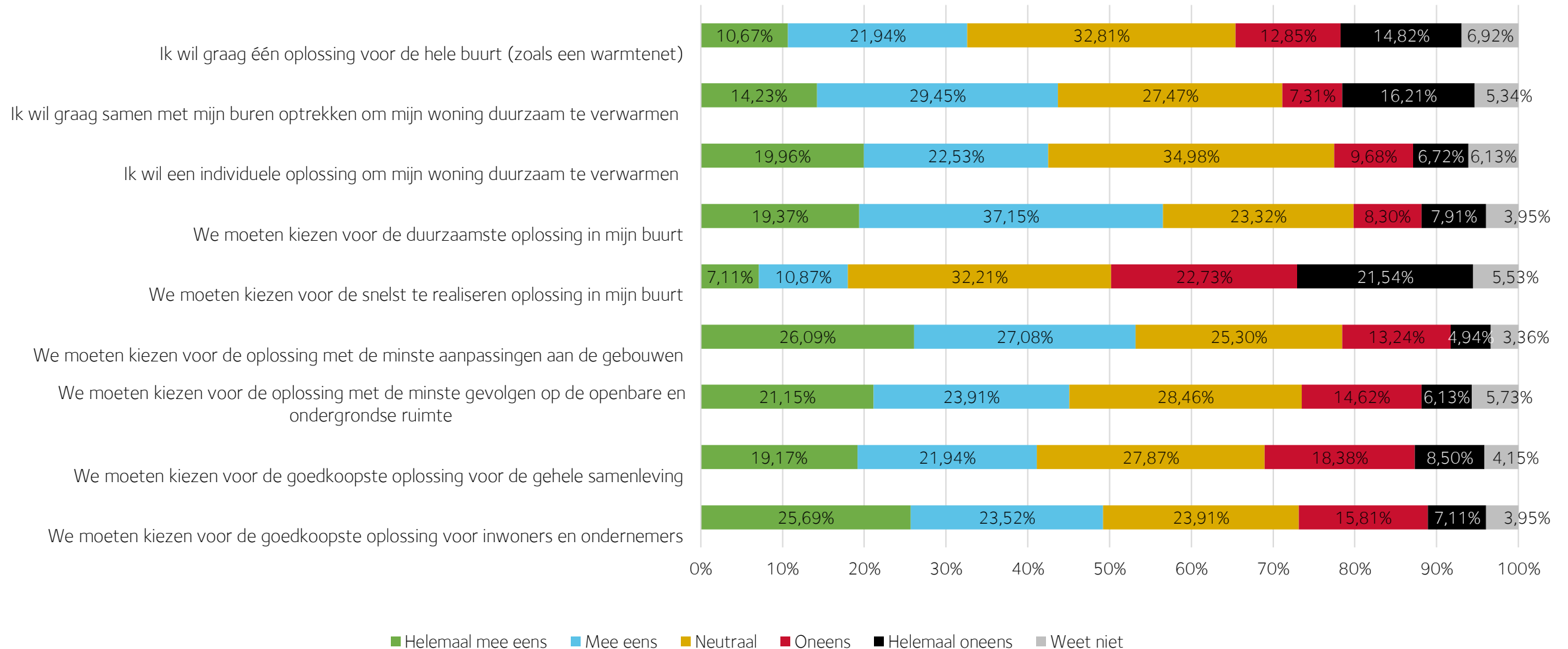
Welk type oplossing heeft uw voorkeur?

- Mijn voorkeur gaat uit naar een individuele oplossing en doe dit stapsgewijs bij natuurlijke momenten zoals een verbouwing aan mijn huis
- Mijn voorkeur gaat uit naar een individuele oplossing en wil dit realiseren als het alternatief is bepaald per buurt
- Mijn voorkeur gaat uit naar een collectieve warmtevoorziening, maar wil graag aansluiten op het moment dat dit voor mij goed uitkomt bijvoorbeeld bij een verbouwing
- Mijn voorkeur gaat uit naar een collectieve warmtevoorziening en wil graag aansluiten op het moment dat dit gerealiseerd gaat worden.
- Geen van bovengenoemde opties heeft mijn voorkeur.

Mogelijke oplossingen

Geef aan in welke mate u het eens bent met de volgende stellingen:

N=509

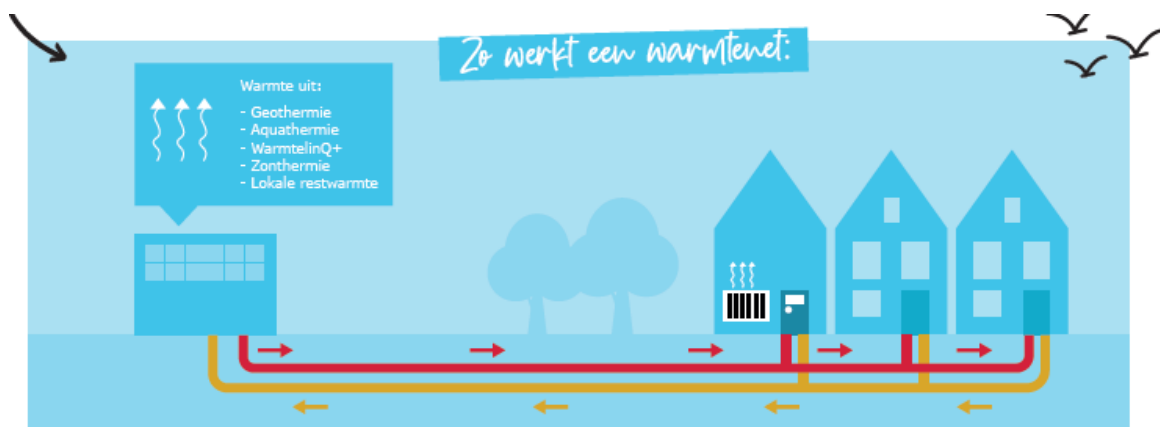
Mogelijke oplossingen

Een warmtenet

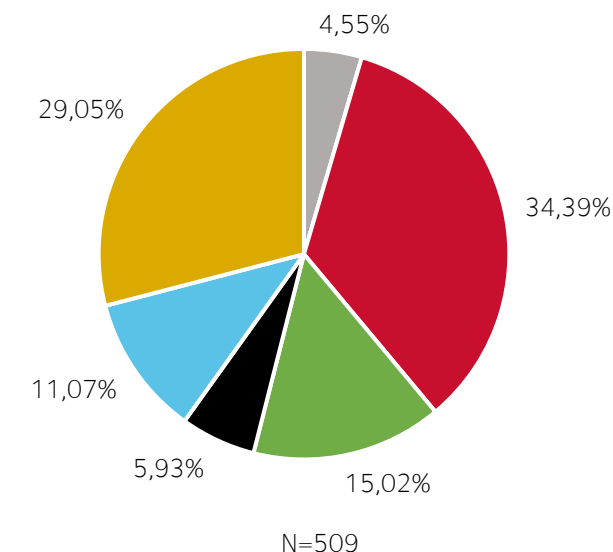
Een warmtenet wordt ook wel stadsverwarming genoemd. Het is een gezamenlijke oplossing waarbij er een warmtenet wordt aangelegd om een grote groep gebouwen tegelijk te verwarmen. Vanuit een warmtebron (bijvoorbeeld aardwarmte of restwarmte van de industrie) stroomt warm water door ondergrondse leidingen naar alle aangesloten huizen en panden.

Wanneer er in de toekomst gekozen wordt voor een warmtenet, kan de warmte van verschillende bronnen komen. Het liefst willen we dat de warmte van een duurzame bron komt, waar helemaal geen aardgas meer aan te pas komt. Er wordt op dit moment onderzocht welke bronnen er in de toekomst mogelijk zijn voor Voorschoten. Het is belangrijk dat de bronnen voldoende warmte kunnen afgeven, niet te duur zijn en betrouwbaar zijn. Het is nu nog niet duidelijk welke bronnen uiteindelijk mogelijk en wenselijk zijn. Op de website van de gemeente Voorschoten

www.voorschoten.nl/voorschoten-aardgasvrij worden een aantal mogelijke bronnen verder uitgelegd.

Als een warmtenet in uw buurt een optie is, hoe zou u dan willen dat dit beheerd wordt?

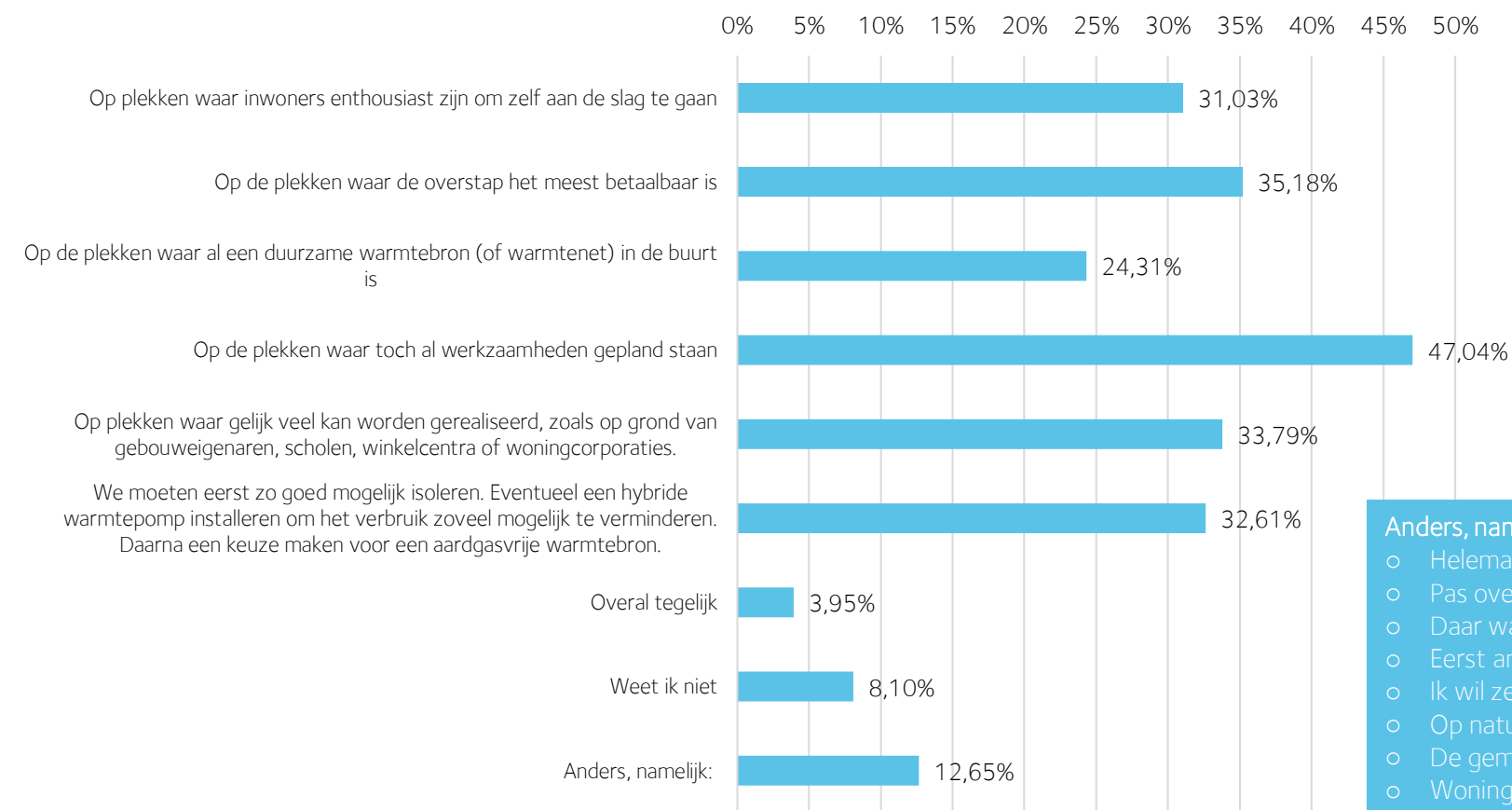
- Door een commercieel warmtebedrijf (bijvoorbeeld Eneco of Vattenvall)
- Door een onafhankelijk netbeheerder vanuit de overheid (bijvoorbeeld Liander)
- Door een lokaal warmtebedrijf, en ik wil daaraan meedoen (u bent dan aandeelhouder)
- Ik wil zelf het warmtenet samen met mijn buurtgenoten in beheer hebben (u bent dan eigenaar)
- Dat maakt mij niet uit
- Weet ik niet

Mogelijke oplossingen

Het aardgasvrij maken van woningen moet in 2050 klaar te zijn. Dat is over 30 jaar. Maar om 2050 te halen zullen we de komende jaren al verschillende stappen zetten.

Waar moeten we starten met de overstap van aardgas naar andere warmtebronnen?

Max. 3 antwoorden per deelnemer.

N=506

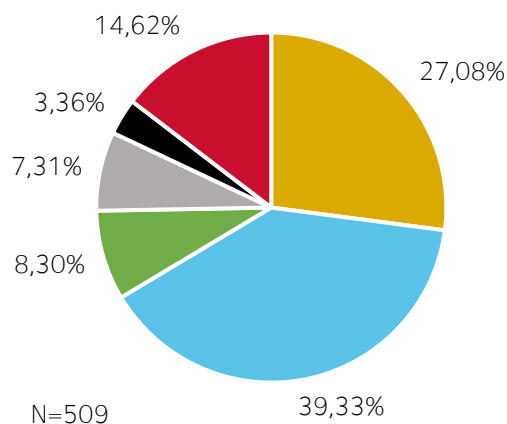
Anders, namelijk:

- Helemaal niet van het gas af gaan.
- Pas overstappen als waterstof een optie is.
- Daar waar veel winst behalen valt / het meest nut heeft.
- Eerst andere maatregelen nemen en pas overstappen als er goede alternatieven zijn.
- Ik wil zelf bepalen wanneer ik overstap.
- Op natuurlijke momenten zoals bij vervanging van riolering.
- De gemeente mag het eerst zelf uitproberen bij gemeentelijk vastgoed.
- Woningcorporaties kunnen snel veel realiseren.

Meedoen

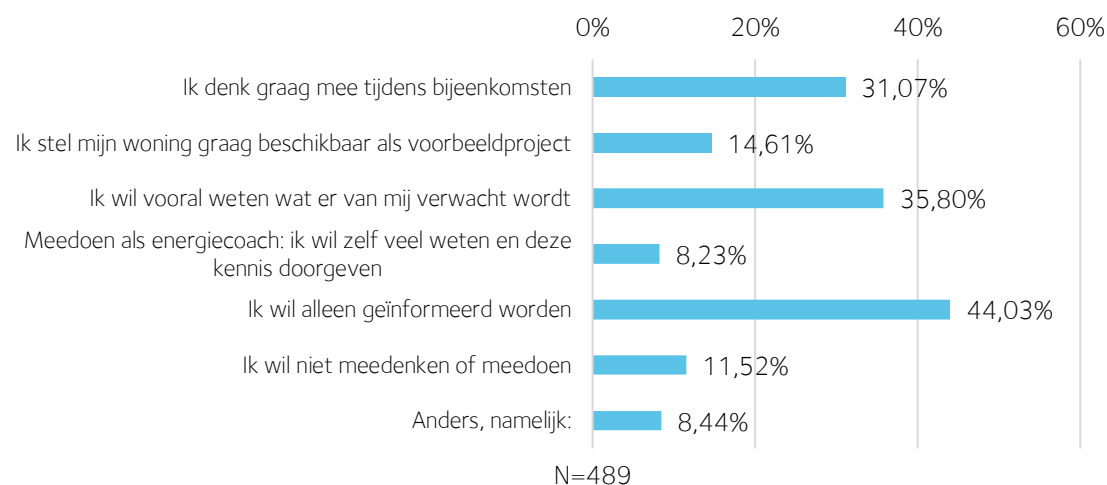
Welke ondersteuning van de gemeente heeft u nodig om over te stappen van aardgas naar een meer duurzame warmtebron?

- Meer informatie over de mogelijkheden
- Financiële ondersteuning
- Hulp bij de realisatie (technische hulp)
- Weet ik niet
- Ik heb geen hulp nodig, want ik weet zelf hoe ik mijn woning aardgasvrij ga maken
- Anders, namelijk:

Op welke manier wilt u meedenken of meedoen bij de overstap naar aardgasvrij wonen?

Meerdere antwoorden mogelijk.

Anders, namelijk: Top 3:

1. Ik wil niet overstappen / de gemeente moet stoppen met drammen.
2. De keuze laten aan de inwoner om mee te doen of niet.
3. Duidelijke, betrouwbare informatie over mogelijkheden en alternatieven.

Ook genoemd:

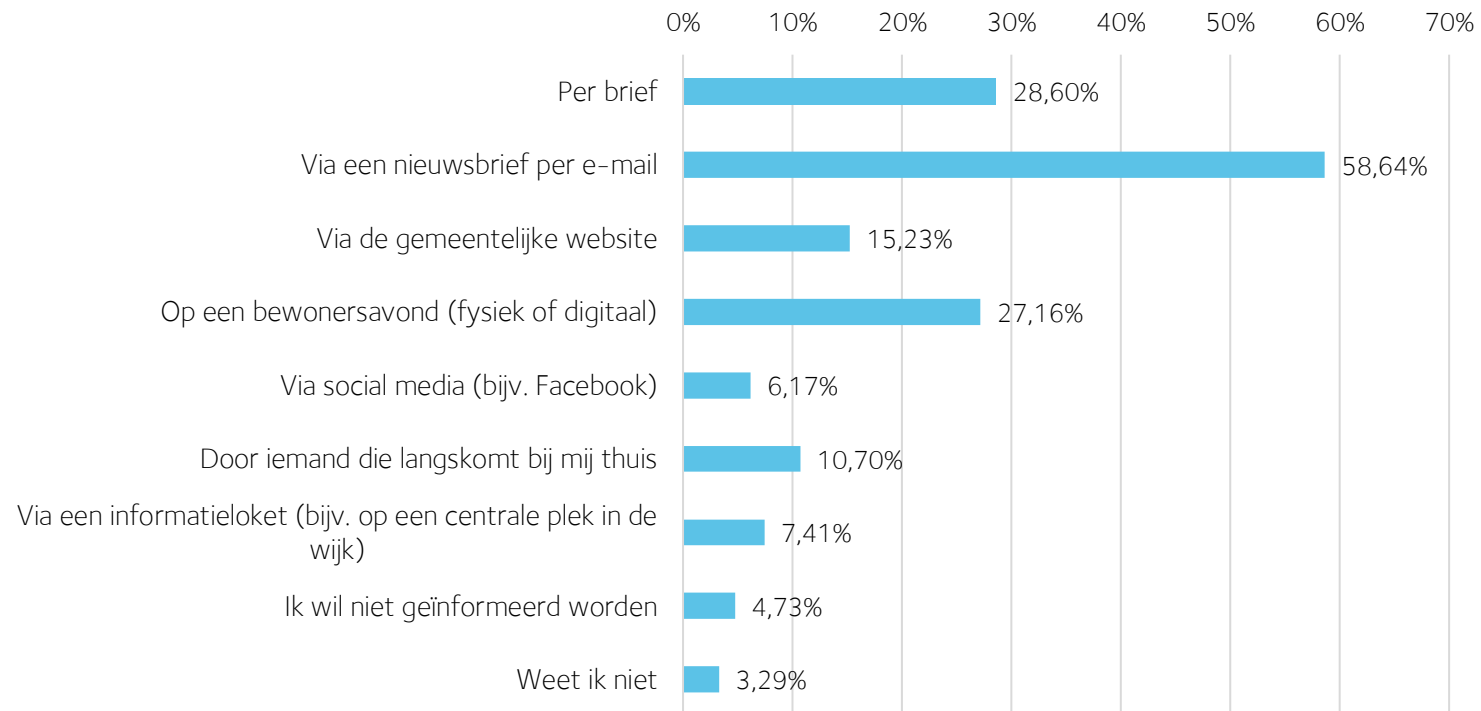
- De gemeente moeten coördineren en duidelijk zijn over de planning.
- De gemeente moet zelf het goede voorbeeld geven.
- De gemeente moet duidelijkheid geven over kosten en baten.
- De gemeente moet in gesprek met woningcorporaties en andere pandeigenaren hoe zij mee kunnen doen.
- Er moet meer informatie komen over de mogelijkheden voor oudere woningen.
- De gemeente moet meer alternatieven gaan bekijken / meer onderzoek doen naar de mogelijkheden.
- De gemeente moet mensen die al willen starten stimuleren en helpen, zowel met subsidies als met versoepeling van regels.

Anders, namelijk:

- De gemeente moet eerst zelf aan de slag.
- Ik wil wel meedenken en doen maar heb eerst meer informatie nodig.
- Ik wil graag een project opzetten in de gemeente.
- Ik zal kritisch blijven kijken naar de technologische ontwikkelingen.
- Ik wil meedoen in een projectgroep die meerdere malen samen komt.
- Meedoen via online vragenlijsten of het leveren van digitale input.
- Via een referendum.

Hoe wilt u het liefst geïnformeerd worden over de overstap van aardgas naar duurzame warmtebronnen?

Max. 2 antwoorden per deelnemer

N=489

Een laatste oproep...

Welk advies wilt u de gemeente meegeven voor het opstellen van de transitievisie warmte?

N=254

Alternatieven en oplossingen

- o Haalbaarheid en betaalbaarheid zijn het meest belangrijk.
- o Zorg voor voldoende geld en middelen om deze enorme ambitie te realiseren.
- o Kijk goed naar het financiële plaatje: zorg dat dit goed in kaart is voor er wordt gestart en communiceer hier eerlijk over.
- o Zorg dat de oplossing voor iedereen betaalbaar is en uiteindelijk iedereen een keuze kan maken.
- o Wacht tot er betere alternatieven komen zoals kernenergie en waterstof
- o Waterstof is een betere optie omdat dit door het huidige leidingnetwerk kan lopen: wacht hierop, anders lopen we later achter de feiten aan.
- o Zorg ervoor dat de warmtebron ook echt duurzaam is: restwarmte uit de industrie is dit bijvoorbeeld niet.
- o Zet duurzaamheid voorop.
- o Zorg dat de oplossing niet voor veel overlast in en om de woning zorgt, zowel bij het uitvoeren als daarna in gebruik. De overlast van een warmtepomp maar bijvoorbeeld ook de inpasbaarheid in de omgeving zijn van belang.
- o Geef inwoners keuzevrijheid: of ze wel over willen stappen, welk alternatief er dan komt en ook wanneer zij dan overstappen. Natuurlijke momenten zoals verhuizing en verbouwing zijn logische momenten om te verduurzamen. Leg dit niet op.

Onderzoek en keuzes maken

- o Bepaal vooraf welke beoordelingscriteria relevant zijn en welk gewicht ieder criterium in de schaal legt en weeg zo de opties tegen elkaar af
- o Doe goed onderzoek naar de diverse, bewezen alternatieven: laat je niet leiden door wat nu een praktische oplossing lijkt.
- o Focus niet alleen op een warmtenet of warmtepomp maar kijk ook naar kernenergie, waterstof, etc.
- o Houd de ontwikkelingen die nog komen goed in de gaten en speel hier op in.
- o Win als gemeente onafhankelijk, technisch advies in om tot keuzes te komen. Er zijn veel mensen die veel kennis hebben van dit onderwerp.

Rol van de gemeente

- o Geef het goede voorbeeld: begin met het verduurzamen van het eigen bezit.
- o Geef hulp aan mensen die al stappen willen zetten en zorg dat zij snel aan de slag kunnen.
- o Zorg dat alle kennis en informatie niet verloren gaat: informatie delen zorgt ervoor dat het wiel niet opnieuw hoeft te worden uitgevonden.
- o Let goed op wat er landelijk en regionaal gebeurt en trek hierin samen op. Er is een landelijke of regionale aanpak nodig om dit goed te kunnen doen.
- o Zorg voor voldoende (financiële) middelen zoals subsidies.
- o Durf een visie te hebben en pak de regie.
- o Ga in gesprek met woningcorporaties over het bezit. Betrek ook andere partijen in de gemeente die mogelijk een belangrijke rol kunnen spelen. Trek samen op.

“Denk vooral aan de diversiteit in individuen: ouderen/jongeren, rijkere/armen, mensen die snel verhuizen/lang ergens blijven wonen. Individuele oplossingen op een individueel moment (bij verbouwing, verhuizing) lijkt daarom het meest passend.”

“Ik denk dat de "key" is van de transitie om groot in te kopen om zo de kosten laag te houden. Als iedereen mee doet zullen we makkelijker bij ons doel komen maar het moet wel betaalbaar zijn, desnoods in leningen met lage rente.”

Een laatste oproep...

Welk advies wilt u de gemeente meegeven voor het opstellen van de transitievisie warmte?

N=254

Proces

- o Doe rustig aan en neem de tijd. Denk goed na en maak geen overhaaste beslissingen.
- o Denk goed na over de lange termijn: wat komt er na deze visie en hoe gaan we verder aan de slag?
- o Maak de plannen zo concreet mogelijk.
- o Aardgasvrij is geen doel op zich: trek het breder om het CO2-verhaal op te lossen.
- o Begin snel met laaghangend fruit om mensen mee te nemen en de eerste stappen te zetten: isoleren en besparen.
- o Begin niet aan het aardgasvrij maken: aardgas is geen slechte bron en de kosten die hiermee gemoeid gaan kunnen beter aan iets anders worden besteed.
- o Begin de aankomende jaren nog niet maar wacht op landelijke regie. Zet eerste stappen die minder ingrijpend zijn.
- o Wees realistisch.
- o Niet te lang treuzelen en beginnen waar het kan: zo kunnen we ervaring opdoen en leren.
- o Lever maatwerk: geen enkele buurt, wijk of woning is hetzelfde: kijk goed naar deze verschillen en zorg voor een plan dat hierbij past.
- o Denk goed na of het verstandig is om bij oude of juist nieuwbouw woningen te beginnen.
- o Betrek ook bedrijven: dit zijn grote vervuilers.

Communicatie en informatie richting inwoners

- o Betrek inwoners op de lange termijn.
- o Wees duidelijk naar inwoners wat zij van de gemeente kunnen verwachten.
- o Wees eerlijk en transparant over wat hen te wachten te staat.
- o Luister goed naar inwoners: zij weten wat er speelt!
- o Deel voldoende informatie over alle stappen die worden gezet.
- o Zorg voor draagvlak onder inwoners: we moeten het samen doen.
- o Deel specifieke informatie over wat men in de eigen woning kan doen. (bijvoorbeeld bij oudere huizen).
- o Zorg dat men van elkaar gaat leren, bijvoorbeeld door voorbeeldprojecten op te zetten.
- o Zet in op bewustwording.

“Neem de tijd en doe het zorgvuldig met inbreng van verschillende objectieve bronnen. Laat je niet gek maken en voorkom korte termijn denken.”

“Betrek inwoners bij de besluitvorming en zorg dat er keuzemogelijkheden zijn.”